



**Міжнародний гуманітарний університет**  
**Факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму**  
**Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**Економіка готелів і ресторанів**

---

<b>Галузь знань</b>	_____	24 «Сфера обслуговування»
<b>Спеціальність</b>	_____	241 «Готельно-ресторанна справа»
<b>Назва освітньої програми</b>	_____	Готельно-ресторанна справа
<b>Рівень вищої освіти</b>	_____	перший (бакалаврський) рівень

<b>Розробники і викладачі</b>	<b>Контактний тел.</b>	<b>E-mail</b>
професор кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, д. е. н., доцент <b>Каламан Ольга Борисівна</b>	093-501-09-66	kalaman.olga@gmail.com

### 1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

**Економіка готелів і ресторанів** націлена на формування компетенцій бакалаврів з готельно-ресторанної справи основ і принципів побудови економічних, фінансових та організаційно-управлінських моделей шляхом їх адаптації до конкретних завдань управління на підприємствах ресторанно-готельного бізнесу, видів управлінських рішень і методів їх прийняття, аналізу, оцінки та напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємств ресторанно-готельного бізнесу; економічного механізму, технологій, принципів та організації системи антикризового управління підприємством; теорії та практики управління якістю послуг підприємств індустрії ресторанного бізнесу, а також вироблення практичних навичок, необхідних для успішного функціонування готелів і ресторанів в турбулентних сучасних умовах.

**Метою навчальної дисципліни** є формування професійних компетенцій здобувача, спрямованих на розвиток його здатності до прийняття економічно обґрунтованих рішень щодо забезпечення економічної ефективності діяльності підприємств у сфері гостинності та громадського харчування.

**Передумови для вивчення дисципліни** є знання, які студенти отримали під час засвоєння дисциплін «Digital - технології в готельно-ресторанному бізнесі», «Готельна справа» та «Ресторанна справа».

## 2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Економіка готелів і ресторанів» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

### **Інтегральна компетентність**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов..

### **Загальні компетентності (ЗК)**

**ЗК 01.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

**ЗК 06.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

**ЗК 08.** Навики здійснення безпечної діяльності

**ЗК 09.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

**ЗК 10.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

### **Спеціальні (фахові) компетентності**

**СК 01.** Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

**СК 05.** Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

**СК 10.** Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного та ресторанного бізнесу .

**СК 13.** Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

**СК 14.** *Здатність застосовувати інформаційні технології в управлінні готельним та ресторанним бізнесом.*

**СК 15.** *Здатність розробляти концепції та проекти закладів готельного та ресторанного господарства з урахуванням регіонального аспекту та стратегічних пріоритетів України.*

Навчальна дисципліна «Економіка готелів і ресторанів» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

**РН 05.** Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;

**РН 11.** Застосовувати сучасні інформаційні технології для організації роботи закладів готельного та ресторанного господарства.

**РН 15.** Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

### **Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною**

#### **Знати:**

основи стратегічного аналізу, розробки, реалізації стратегії підприємства ГРБ, спрямованої на забезпечення конкурентоспроможності;  
основи бізнес-планування, методики контролю та реалізації бізнес-планів, знати базові умови укладених угод, договорів і контрактів,  
знати методичний інструментарій реалізації управлінських рішень у галузі функціонального менеджменту для досягнення високої узгодженості під час виконання конкретних проєктів і робіт на підприємствах ГРБ;

сучасний інструментарій та механізми оцінювання чинників макроекономічного середовища на функціонування підприємств ГРБ та органів державного і муніципального управління, мотиви та моделі купівельної поведінки;

основні принципи та стандарти фінансового обліку для формування облікової політики та фінансової звітності підприємств ГРБ, основи управління витратами та прийняття рішень на основі даних управлінського обліку.

**Уміти:**

проводити стратегічний аналіз, розробляти та здійснювати стратегії підприємства ГРБ, спрямовані на забезпечення конкурентоспроможності;

поетапно контролювати реалізацію бізнес-планів та умов укладених угод, договорів і контрактів, що укладаються, координувати діяльність виконавців за допомогою методичного інструментарію реалізації управлінських рішень у галузі функціонального менеджменту для досягнення високої узгодженості під час виконання конкретних проектів і робіт на підприємствах ГРБ;

оцінювати вплив макроекономічного середовища на функціонування підприємств ГРБ та органів державного і муніципального управління, аналізувати поведінку споживачів з метою формування попиту на основі знання економічних засад поведінки підприємств ГРБ, структур ринків і конкурентного середовища галузі;

використовувати основні принципи фінансового обліку для формування облікової політики та фінансової звітності підприємств ГРБ, навички управління витратами та прийняття рішень на основі даних управлінського обліку.

**Навички:**

стратегічного аналізу, розроблення та здійснення стратегії підприємства ГРБ, спрямованої на забезпечення конкурентоспроможності;

поетапного контролю реалізації бізнес-планів та умов укладених угод, договорів і контрактів, що укладаються, умінням координувати діяльність виконавців за допомогою методичного інструментарію реалізації управлінських рішень у сфері функціонального менеджменту для досягнення високої узгодженості під час виконання конкретних проектів і робіт на підприємствах ГРБ;

оцінювання впливу макроекономічного середовища на функціонування підприємств ГРБ та органів державного і муніципального управління, виявляти й аналізувати ринкові та специфічні ризики, аналізувати поведінку споживачів економічних благ і формування попиту на основі знання економічних засад поведінки підприємств ГРБ, структур ринків і конкурентного середовища галузі;

застосовувати основні принципи та стандарти фінансового обліку для формування облікової політики та фінансової звітності підприємств ГРБ, навичками управління витратами та прийняття рішень на основі даних управлінського обліку.

### 3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
6	180	44	46	90	3	6	Обов'язкова

#### 4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
лекц.		прак	сам.роб.	лекц.		прак	сам.роб.	
Змістовний модуль 1. Роль і місце готельного та ресторанного господарства у сфері послуг								
Тема 1. Місце та значення дисципліни в економічній науці	10	2	2	6	16	1	1	14
Тема 2. Підприємницька та виробнича функції підприємств ГРБ	16	4	4	8	16	1	1	14
Змістовний модуль 2. Ресурсний потенціал підприємства готелів та ресторанів								
Тема 3. Основні засоби підприємства ресторанно-готельного бізнесу	14	4	4	6	16	1	1	14
Тема 4. Оборотні засоби підприємства ресторанно-готельного бізнесу	14	4	4	6	16	1	1	14
Змістовний модуль 3. Показники діяльності підприємства ресторанно-готельного бізнесу								
Тема 5. Витрати виробництва підприємства та їх облік	16	4	4	8	16	1	1	14
Тема 6. Товарообіг підприємств ГРБ	14	2	4	8	16	1	1	14
Тема 7. Ціноутворення на підприємствах ГРБ	16	4	4	8	16	1	1	14
Тема 8. Валовий дохід підприємства ГРБ. Прибуток і безбитковість підприємства ГРБ	16	4	4	8	16	1	1	14
Тема 9. Аналіз господарської діяльності підприємства ГРБ	16	4	4	8	16	1	1	14
Тема 10. Фінансова стійкість, платоспроможність і рентабельність підприємства	16	4	4	8	10	—	—	10
Змістовний модуль 4. Планування діяльності готельного та ресторанного господарства								
Тема 11. Планування господарської діяльності підприємства індустрії гостинності та туризму	16	4	4	8	10	—	—	10
Тема 12. Планування трудових ресурсів та оплата праці працівників підприємства ресторанно-готельного бізнесу	16	4	4	8	16	1	1	14
<b>Усього годин</b>	<b>180</b>	<b>44</b>	<b>46</b>	<b>90</b>	<b>180</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>160</b>

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН

#### 5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

#### 6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<b>Тема 1. Місце та значення дисципліни в економічній науці</b> 1.1. Економіка готелів і ресторанів - предмет вивчення. 1.2. Вплив економічних чинників на ресторанно-готельний бізнес. 1.3. Підприємство ГРБ та економічний кругообіг. 1.4. Ринок: поняття та різновиди.	2	1
2	<b>Тема 2. Підприємницька та виробнича функції підприємств ГРБ</b> 2.1. Підприємництво як економічна категорія. 2.2. Виробнича функція підприємства.	4	1

	2.3. Підприємство та підприємницька діяльність в індустрії гостинності та туризму.		
3	<b>Тема 3. Основні засоби підприємства ГРБ</b> 3.1. Оренда та лізинг майна. 3.2. Планування, облік, оцінка та аналіз ефективності використання основних засобів. 3.3. Знос та амортизація основних засобів. 3.4. Відтворення основних фондів.	4	1
4	<b>Тема 4. Оборотні засоби підприємства ГРБ</b> 4.1. Оборотні кошти підприємства, їх характеристика. 4.2. Визначення потреби в оборотних фондах і коштах. 4.3. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. 4.4. Показники ефективності використання оборотних коштів.	4	1
5	<b>Тема 5. Витрати виробництва підприємства та їх облік</b> 5.1. Витрати та їхня класифікація. 5.2. Калькуляція собівартості продукції та послуг. 5.3. Методи обліку витрат. 5.4. Зарубіжний досвід обліку витрат.	4	1
6	<b>Тема 6. Товарообіг підприємств ГРБ</b> 6.1. Товарообіг підприємств ГРБ: сутність, структура, склад і характеристика. 6.2. Аналіз товарообігу та виробничої програми. 6.3. Планування товарообігу підприємств ГРБ. 6.4. Аналіз і планування товарних запасів.	4	1
7	<b>Тема 7. Ціноутворення на підприємствах ГРБ</b> 7.1. Роль ціни в економіці підприємства. 7.2. Цінові стратегії: види, вибір. 7.3. Особливості ціноутворення на підприємствах ГРБ. 7.4. Визначення ціни за системою «Директ-костинг».	4	1
8	<b>Тема 8. Валовий дохід підприємства ГРБ. Прибуток і безбитковість підприємства ГРБ</b> 8.1. Валовий дохід підприємства ГРБ. 8.2. Аналіз валового доходу. 8.3. Планування та аналіз валового доходу. 8.4. Прибуток підприємства і методи його розрахунку. 8.5. Безбитковість роботи підприємства ГРБ.	4	1
9	<b>Тема 9. Аналіз господарської діяльності підприємства ГРБ</b> 9.1. Економічний аналіз і агрегований баланс підприємства. 9.2. Аналіз активів підприємства. 9.3. Основні показники аналізу господарської діяльності підприємства. 9.4. Рентабельність капіталу та виробництва послуг.	4	1

10	<b>Тема 10. Фінансова стійкість, платоспроможність і рентабельність підприємства</b> 10.1. Фінансова стійкість підприємства. 10.2. Оцінка платоспроможності та ліквідності підприємства. 10.3. Ліквідний грошовий потік. 10.4. Діагностика банкрутства підприємства ГРБ.	4	-
11	<b>Тема 11. Планування господарської діяльності підприємства індустрії гостинності та туризму</b> 11.1. Зміст і методи планування. 11.2. Бізнес-план і його структура. 11.3. Бюджет і його значення в діяльності підприємства. 11.4. Фінансове планування підприємства ГРБ.	4	-
12	<b>Тема 12. Планування трудових ресурсів та оплата праці працівників підприємства ГРБ</b> 12.1. Кадри підприємства: структура, управління. 12.2. Продуктивність праці: визначення, показники. 12.3. Виробіток і трудомісткість, їх характеристика. 12.4. Планування продуктивності праці. 12.5. Методика розрахунку. 12.6. Гранична продуктивність праці. 12.7. Планування чисельності працівників підприємства. 12.8. Розрахунок бюджету робочого часу. 12.9. Планування фонду оплати праці.	4	1
	<b>Всього</b>	<b>46</b>	<b>10</b>

### 7. САМОСТІЙНА РОБОТА

1. До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Економіка готелів і ресторанів» включаються:
2. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
3. Опрацювання лекційного матеріалу.
4. Підготовка до практичних занять.
5. Консультації з викладачем протягом семестру.
6. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
7. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
8. Підготовка до підсумкового контролю.

#### Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<b>Тема 1. Місце і значення дисципліни в економічній науці</b> <b>Реферат</b> 1. Еволюція економічних чинників, що впливають на ГРБ. 2. Ресторанно-готельний бізнес за кордоном.	6	14

	3. Тенденції розвитку ресторанно-готельного бізнесу: світовий аспекти.		
2	<b>Тема 2. Підприємницька та виробнича функції підприємств ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Державне регулювання підприємницької діяльності в індустрії гостинності та туризму. 2. Зарубіжний досвід державного регулювання підприємницької діяльності в індустрії гостинності та туризму.	8	14
3	<b>Тема 3. Основні засоби підприємства ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Еволюція економічних чинників, що впливають на ГРБ. 2. Особливості розвитку ГРБ за кордоном. 3. Тенденції розвитку ГРБ у моровому аспектах.	6	14
4	<b>Тема 4. Ціноутворення на підприємствах ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Стратегії конкурентного ціноутворення. 2. Взаємозв'язок цілей фірми, характеристик покупців і стратегій ціноутворення. 3. Методи ціноутворення як установлення надбавок до витрат. 4. Метод ціноутворення «балансу доходів і витрат».	6	14
5	<b>Тема 5. Витрати виробництва підприємства та їх облік</b> <b>Реферат</b> 1. Альтернативні, бухгалтерські, явні та неявні витрати. 2. Відмінність між постійними і змінними витратами підприємства. 3. Відмінність «стандарт-костингу» від «директ-костингу». 4. Поняття, класифікація витрат обігу підприємства ГРБ.	8	14
6	<b>Тема 6. Товарообіг підприємств ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Сутність процесу планування виробничої програми, товарообігу підприємства громадського харчування. 2. Сутність і технологія процесу планування товарообігу підприємства готельного бізнесу. 3. Сутність і технологія процесу планування товарообігу підприємства туристської індустрії.	8	14
7	<b>Тема 7. Ціноутворення на підприємствах ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Безбитковість роботи підприємства ГРБ. 2. Методика розрахунку рівня рентабельності. 3. Поріг рентабельності та запас фінансової міцності підприємства ГРБ.	8	14
8	<b>Тема 8. Валовий дохід підприємства ГРБ. Прибуток і безбитковість підприємства ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Поняття, сутність, механізм розрахунку валового доходу підприємства ГРБ. 2. Сутність фінансового важеля та методи його розрахунку. 3. Поняття точки безбитковості підприємства та показники, що її характеризують.	8	14

	4. Сутність операційного (виробничого) важеля і методи його розрахунку.		
9	<b>Тема 9. Аналіз господарської діяльності підприємства ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Кредитування підприємств ГРБ. 2. Практика оцінки ГРБ.	8	14
10	<b>Тема 10. Фінансова стійкість, платоспроможність і рентабельність підприємства</b> <b>Реферат</b> 1. Лізинг як джерело фінансування підприємства ГРБ. 2. Організація виробничої інфраструктури підприємства ГРБ. 3. Виробничий леверидж підприємства ГРБ.	8	10
11	<b>Тема 11. Планування господарської діяльності підприємства ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Бюджет як інструмент фінансового планування та контролю підприємства. 2. Бізнес-план і його структура. 3. Розрахункова таблиця бюджету. 4. Структура пояснювальної записки до бюджету.	8	10
12	<b>Тема 12. Планування трудових ресурсів та оплата праці працівників підприємства ГРБ</b> <b>Реферат</b> 1. Технологія планування чисельності працівників, формула розрахунку. 2. Сутність відрядної оплати праці, формула розрахунку. 3. Сутність почасової оплати праці, формула розрахунку. 4. Основні розділи плану соціального розвитку підприємства.	8	14
	<b>Всього</b>	<b>90</b>	<b>160</b>

### 8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
<b>поточний контроль</b> , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	<b>50%</b>
<b>підсумковий контроль</b> , який здійснюється у ході проведення іспиту.	<b>50%</b>

<b>Методи діагностики знань (контролю)</b>	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит.
--	--

#### Питання до іспиту

1. Економіка підприємства в ГРБ - предмет вивчення
2. Вплив економічних чинників на ГРБ



3. Підприємство ГРБ та економічний кругообіг
4. Ринок: поняття та різновиди
5. Підприємництво як економічна категорія
6. Виробнича функція підприємства
7. Підприємство та підприємницька діяльність в індустрії гостинності та туризму
8. Основні засоби підприємства: поняття та класифікація
9. Планування, облік, оцінка та аналіз ефективності використання основних засобів
10. Знос та амортизація основних засобів
11. Відтворення основних фондів
12. Оренда та лізинг майна
13. Оборотні кошти підприємства, їх характеристика
14. Визначення потреби в оборотних фондах і коштах
15. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю
16. Показники ефективності використання оборотних коштів
17. Витрати та їх класифікація
18. Калькуляція собівартості продукції та послуг
19. Методи обліку витрат
20. Зарубіжний досвід обліку витрат
21. Планування витрат виробництва організації ГРБ
22. Планування витрат обігу організації ГРБ
23. Роль ціни в економіці підприємства
24. Цінові стратегії: види, вибір
25. Ціноутворення на підприємствах індустрії гостинності та туризму
26. Визначення ціни за системою "Директ-костинг"
27. Особливості ціноутворення в туристській фірмі
28. Товарообіг підприємства громадського харчування: сутність, структура
29. Товарообіг підприємства готельного бізнесу: сутність, структура
30. Товарообіг підприємства туристської індустрії: сутність, структура
31. Аналіз товарообігу та виробничої програми підприємства громадського харчування
32. Аналіз товарообігу підприємства готельного бізнесу
33. Аналіз товарообігу підприємства туристської індустрії
34. Планування виробничої програми, товарообігу підприємства громадського харчування
35. Планування товарообігу підприємства готельного бізнесу
36. Планування товарообігу підприємства туристської індустрії
37. Прибуток підприємства та методи його розрахунку
38. Аналіз прибутку та рентабельності організації ГРБ
39. Планування прибутку та рентабельності організації ГРБ
40. Беззбитковість роботи підприємства ГРБ

41. Точка безбитковості: поняття, методика розрахунку, застосування
42. Важелі (леверидж): операційний (виробничий), фінансовий і сполучений
43. Механізм формування, оподаткування та розподілу прибутку
44. Товарообіг організації ГРБ: сутність, склад, структура
45. Економічний аналіз та агрегований баланс підприємства
46. Аналіз оборотних активів підприємства
47. Основні показники аналізу господарської діяльності підприємства
48. Рентабельність капіталу та виробництва послуг
49. Фінансова стійкість підприємства
50. Оцінка платоспроможності та ліквідності підприємства
51. Ліквідний грошовий потік
52. Діагностика банкрутства підприємства ГРБ
53. Зміст і методи планування
54. План маркетингу на підприємстві
55. Програма розвитку підприємства
56. Фінансове планування підприємства ГРБ
57. Бюджет та його значення в діяльності підприємства
58. Бізнес-план і його структура
59. Кадри підприємства: структура, управління
60. Продуктивність праці: визначення, показники
61. Виробіток і трудомісткість, їх характеристика
62. Планування продуктивності праці. Методика розрахунку
63. Гранична продуктивність праці
64. Планування чисельності працівників підприємства
65. Розрахунок бюджету робочого часу
66. Планування фонду оплати праці
67. Планування соціального розвитку підприємства ГРБ
68. Аналіз товарних запасів підприємства ГРБ
69. Нормування та планування товарних запасів підприємства ГРБ
70. Показники ефективності інвестицій на підприємстві ГРБ
71. Управління ризиками на підприємстві ГРБ
72. Контролінг на підприємстві ГРБ

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ  
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
<b>Види роботи</b>	<b>Планові терміни виконання</b>	<b>Форми контролю та звітності</b>	<b>Максимальний відсоток</b>

			оцінювання
<b>Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях</b>			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	<b>25</b>
<b>Виконання завдань для самостійного опрацювання</b>			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР <sup>1</sup> , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	<b>10</b>
<b>Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)</b>			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	<b>10</b>
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	<b>5</b>
<b>Разом балів за поточний контроль</b>			<b>50</b>
<b>Підсумковий контроль</b>			<b>50</b>
екзамен			<b>50</b>
<b>Всього балів</b>			<b>100</b>

<b>Заочна форма навчання</b>			
<b>Поточний контроль</b>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
<b>Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять</b>			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	<b>15</b>
<b>За виконання контрольних робіт (завдань)</b>			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	<b>15</b>
<b>Виконання завдань для самостійного опрацювання</b>			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР <sup>2</sup> , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	<b>10</b>
<b>Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)</b>			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	<b>5</b>
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	<b>5</b>
<b>Разом балів за поточний контроль</b>			<b>50</b>
<b>Підсумковий контроль</b>			<b>50</b>
екзамен			<b>50</b>
<b>Всього балів підсумкової оцінки</b>			<b>100</b>

## 10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

<sup>1</sup> Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

<sup>2</sup> Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

(для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

**Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами**

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

**11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

**Основна**

1. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму: навчальний посібник, Житомир, 2020. 488 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 184 с.
3. Бочко О.Ю., Проскура В.Ф. Основи планування діяльності підприємств невиробничої сфери: навч. посібник. К.: Кондор, 2012. 218 с.
4. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент навчальний посібник / під ред. Нечаюк Л.І., Телеш Н.О. К.: Центр навч. літератури, 2003. 348 с.
5. Городня Т. А., Щербак А. Ф. Економіка туризму: теорія і практика: навч. посібник. К.: Кондор, 2012. 436 с.
6. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
7. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Під ред. Левицька І.В., Чорна Л.О., Корж Н.В. Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2008. 369 с.
8. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002.436 с.
9. Мальська М. П., Мандюк Н.Л. Основи маркетингу у туризмі: підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 336 с.
10. Мальська М. П. Економіка туризму: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Мандюк. К.: Центр учбов. л-ри», 2014. 544 с.
11. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Організація готельного обслуговування: підручник. К., 2011.366 с.
12. Менеджмент туристичного підприємства: підручник / під ред. Кудла Н.Є. К., 2012. 343 с.
13. Методика розробки турів: навч. посібник / під ред. Любіцева О.О. К.: Альтерпрес, 2003. 104 с.
14. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: навч. посібник. К.: Центр навч. літератури, 2007. 344 с.
15. Ткаченко Т.І., Гаврилук С.П. Економіка готельного господарства і туризму: навч. посіб. К.: КНТЕУ, 2005. 179 с.
16. Холлоуей Д. К., Тейлор Н. Туристический бизнес. Пер. с 7-го англ. изд. К: Знання, 2007. 798 с.
17. Школа І. М., Ореховська Т. М., Корольчук О. П. Розвиток туристичного бізнесу регіону: навч. посібник. Чернівці: Книги-XXI. 2007. 292 с.

#### **Допоміжна**

1. Гриньова В.М., Шульга Г.Ю. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. К., 2010. 310 с.
2. Кифяк В. Ф. Організація туризму: навч. посібник. Чернівці: Книги- XXI, 2008. 344 с.
3. Мельниченко С. В., Ведмідь Н.І. Інформаційні технології у туристичній індустрії: підручник. К.: КНТЕУ, 2011. 280 с.
4. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу: навч. посібник / за ред. М.М. Поплавського, О.О. Гаца. К.: Кондор, 2008. 460 с.
5. Менеджмент і маркетинг туризму: навч. посібник / за заг. ред. О.Є. Лугініна. К.: Ліра-К, 2012. 364 с.
6. Правик Ю. М. Маркетинг туризму : підручник. К.: Знання, 2008. 303 с.
7. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: монографія / за ред. А. А. Мазаракі. К.: КНТЕУ, 2010. 596 с.
8. Туризм, готельний і ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: навч. посібник / під ред. Агафонова Л.Г., Агафонова О.Є. К.: Знання України, 2002. 358 с.

#### **Інформаційні ресурси**

1. Всесвітній економічний форум (англ.) URL: <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcsp/index.htm>
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Оф.веб-сайт.URL:<http://www.me.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: [www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)
4. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <http://www.rada.gov.ua/>
5. The World Factbook ЦРУ США (англ.) URL: <http://www.cia.gov>
6. World Tourism Organization UNWTO URL: <http://www2.unwto.org>